

D'un traductor de versos

Josep Maria Jaumà

Diria que el meu primer contacte amb la traducció en vers va ser a l'antiga (ai las!) biblioteca de l'Institut Britànic, quan jo era estudiant a la UB del que en dèiem «anglogermàniques»; les traduccions m'ajudaven a entendre els poemes originals. Vaig quedar meravellat amb la senzillesa que Marià Manent reproduïa els poemes de W.B. Yeats; me'ls sabia de memòria, i encara els recordo. El professor Josep M. Boix-Selva em presentà el senyor Manent, i potser fou això que m'ha empès ara, quasi al final del meu recorregut, a completar la versió de Yeats que ell -incomprensiblement- va deixar sense fer.

Durant els primers anys, mentre maldava per guanyar-me la vida a l'ensenyament, vaig provar de traduir tota mena de versos i cançons d'aquells qui m'agradaven: Brassens, Boris Vian, Auden, Thomas Merton, Brecht, E. Kästner... sense aconseguir completar res ni que interessessin ningú. No va ser fins que, ja poc o molt «instal·lat» (a l'institut, després a la UAB), en un curs d'estiu a Oxford vaig descobrir Philip Larkin; el vaig traduir sense gaires dificultats, i m'ho van publicar a la revista dels Quaderns Crema (1982) i al Mall: *Aquí, 30 poemes* (1986). Fa exactament trenta anys, quan aquí era un desconegut. El llibre s'exhaurí de seguida, però el Mall s'enfonsà, i no he aconseguit trobar ningú disposat a reeditar-lo (i a ampliar-lo): «La llista de poetes que tenim ja és molt llarga.»

L'èxit, tanmateix, de Larkin, em portà a Robert Graves, un favorit de l'època d'estudiant i un altre desconegut aquí (on havia viscut quaranta anys); per *D'amor, 30 poemes* em van concedir el Premi Cavall Verd 1991. Va fer que m'oferissin traduir-ne un altre a la mateixa enyorada col·lecció, «L'Escorpí». Yeats? No em veia prou preparat; vaig triar Thomas Hardy, un altre clàssic indispensable, també inèdit en català: *Arbre talat, 30 poemes* (1995). Ingenu, pensava que amb la incorporació d'aquestes tres veus el rumb de la nostra poesia s'enriquiria automàticament. No passà res, i al cap de poc temps ja eren pasta de paper.

Mentrestant he anat fent lentament. Col·laboracions en antologies; una llarg poema de Vladimir Nabokov dins la novel·la *Foc pàl·lid* (1992); un muntatge teatral amb textos de Shakespeare, *Shakespeare on Love*. Les quatre estacions de l'amor (estrenat el 2007, no publicat); i, sobretot, una antologia de cinquanta poemes de Robert Frost, *Gebre i Sol*, que guanyà el Premi AEDAN 2004, concedit per tots els departaments de Filologia Anglesa espanyols (l'única vegada, penso, que l'han donat a una traducció no castellana). També m'havien ofert fer una traducció castellana de *Romeo and Juliet* en versos blancs, com l'original. Per què, a diferència de totes les llengües europees, en castellà no hi ha un Shakespeare traduït en vers? Ho faig fer creient que era el primer, i per demostrar que no era impossible. Després vaig descobrir que Albert Manent ja ho havia fet abans que jo. Es representà a Barcelona (Grec 2012 i Madrid), i és l'únic llibre meu que s'ha reimprès moltes vegades (en tres editorials alhora).

Dues amples antologies completen la meva contribució en aquest camp: de Robert Graves, *El país que he escollit*, (2009), amb 160 poemes; i, per fi, de W.B. Yeats, *Irlanda Indòmita, 150 poemes* (2015), que ja havia quedat finalista el 2004 del Premi Vidal Alcover de l'Ajuntament de Tarragona per a un projecte de traducció, i que, ja publicat, ha obtingut una Menció Especial dels Premis Ciutat de Barcelona, el Rafel Jaume-Cavall Verd (de l'AELC), el Serra d'Or, i ha quedat finalista del Primer

Premi de Traducció del PEN.

Permeteu-me que esmenti també un parell de traduccions encara no publicades: el llarg poema shakespearità «La violació de Lucrecia», representat per primera vegada en català, al teatre Fortuny, de Reus, l'octubre del 2016; i *Home a la muntanya*, un llibret de poemes del periodista anglès que cobrí la nostra guerra civil John Langdon-Davies, en què comparteixo taula amb Marià Manent i amb Tomàs Garcés -i així es tanca misteriosament el cercle amb els meus inicis.